

Arkivsak

26/17668-3

Saksbehandler

Line Ruud Ørslien

Saksgang

Fylkeskommunalt eldreråd

Fylkeskommunalt råd for personer med
funksjonsnedsettelse

Hovedutvalg for kultur, reiseliv og
frivillighet

Fylkesutvalg

Fylkestinget

Møtedato

30.09.2026

14.10.2026

21.10.2026

28.10.2026

Grenland fritheater - søknad om investeringsstøtte til Teaterparken

Innstilling fra fylkesdirektøren

Søknad fra Grenland Friteater om investeringstilskudd til Teaterparken på 20 000 000 kroner vurderes i sammenheng med fylkesdirektørens budsjettbehandling og arbeidet med økonomi- og handlingsplan 2027-2030.

Bakgrunn og saksgang

Fylkeskommunen mottok den 30. august 2026 en oppdatert søknad om investeringsstøtte til bygging av Teaterparken. Dette er en oppdatering av tidligere søknader fylkeskommunen har mottatt om samme prosjekt.

Søknaden ble først behandlet i fylkestinget i tidligere Vestfold og Telemark fylkeskommune 13. juni 2023. Den ble ikke innvilget.

Den ble deretter behandlet i fylkestinget den 24.04.2024 med følgende vedtak: *Søknad fra Grenland Friteater om investeringstilskudd til Teaterparken på 19 312 500 kroner vurderes i sammenheng med fylkesdirektørens budsjettbehandling og arbeidet med økonomiplan 2025-2028.*

Søknaden ble så behandlet i fylkestinget den 09.12.2025 som del av sak 113/25 Handlings- og økonomiplan 2026-2029, med følgende verbalvedtak:

Telemark fylkesting ser positivt på Grenland fritheater sine planer om ny teaterpark på Huken i Porsgrunn. Fylkestinget ber fylkesdirektøren om å legge fram en egen sak om dette, med oppdaterte budsjetter og planer i fylkestinget i desember 2026. Endelig avgjørelse blir tatt i forbindelse med budsjett- og økonomiplan 2027 – 2030.

Denne saken er en oppfølging av verbalvedtaket.

Hovedutvalg for kultur, reiseliv og frivillighet, fylkeskommunalt råd for personer med funksjonsnedsettelse og fylkeskommunalt eldreråd behandler saken og gir sin uttalelse. Fylkesutvalget innstiller til fylkestinget, som fatter endelig vedtak i saken.

Saksopplysninger

Grenland Friteater søker om et investeringstilskudd på 20 000 000 kroner til Teaterparken, et bygg for et nytt nasjonalt senter for scenekunst. Grenland Friteater er en etablert teatergruppe med fast nasjonal, regional og lokal grunnfinansiering. Fylkeskommunen yter årlig driftstilskudd til Grenland Friteater, og summen for 2026 er 2 626 800 kroner. Finansieringsmodellen for statlig, regional og lokalt tilskudd er nedfelt i et årlig tildelingsbrev fra Kulturdepartementet.

Et nytt bygg med utvidete lokaler for scenekunstproduksjon er en forutsetning for å kunne utvikle Grenland Friteater videre som nasjonalt kompetansesenter for fri scenekunst, slik det er lagt planer for gjennom prosjektet. Teaterparken skal bli en moderne og fleksibel arena for produksjon, residensvirksomhet, visning, kompetanseutvikling og publikumsrettede aktiviteter. Lokalet vil inneholde lavkost prøvesaler, prosjektrum for ulike kunstuttrykk og andre ressurser som skal være subsidiert for å tiltrekke seg kunstnere og produsenter. Det vil også legges til rette for konferanser, seminarer og publikumsrettede aktiviteter. Teaterparken vil utgjøre en del av den regionale infrastrukturen på kulturfeltet, og vil kunne brukes av kunstnere, produsenter, kulturorganisasjoner, publikum og samarbeidspartnere fra hele fylket. Det vil gi rom for nye samarbeid, og ha moderne fasiliteter og avansert sceneteknologi i tillegg til fagkompetanse.

I 2016 fikk prosjektet Teaterparken 35 000 kroner fra Telemark fylkeskommune til et forprosjekt. Forprosjektet utløste i 2019 et tilskudd fra hovedutvalg for kultur, idrett og friluftsliv på 400 000 kroner til et prøveprosjekt som sak 54/19. Prøveprosjektet ble igangsatt i 2019 og avsluttet høsten 2022, og fikk også 200 000 kroner i støtte fra Kulturrådet underveis.

Prøveprosjektet ble ferdigstilt, og basert på forstudier, arkitektkonkurranse og skisseprosjekt startet neste fase som var finansieringsarbeid og arbeid med overgangen til detaljprosjektet Teaterparken/Utbygging høsten 2022. Det ble søkt om byggemidler fra staten, Porsgrunn kommune og Telemark fylkeskommune i 2023, men søknadene ble ikke imøtekommet fullt ut. I Vestfold og Telemark fylkeskommune ble saken behandlet i fylkestingssak 64/23 og avslått. I Porsgrunn kommune ble det gitt positive signaler i formannskapssak 53/23, men det ble ikke funnet rom for å avsette midler i kommunens budsjett og handlingsplan for 2024. Grenland Friteater ble imidlertid bevilget 600 000 kroner i Statsbudsjettet 2024 til videre prosjektering av Teaterparken.

I januar 2025 ble Teaterparken AS etablert som et selvstendig eiendomsselskap for å utvikle og drifte teaterbygget. Teaterparken AS eies av Grenland Friteater AS. Målet var å sikre at både investeringer og fremtidige offentlige midler til drift forblir dedikert til teaterets formål, og å sikre en bærekraftig økonomisk modell. Det ble også arbeidet med reguleringsplan for

området, og betydelige forbedringer i universell utforming ble gjort blant annet gjennom at publikumstilbud som tidligere var planlagt lokalisert i kjelleren ble flyttet til første etasje.

I Statsbudsjettet for 2025 ble Grenland friteater bevilget 26 millioner kroner til Teaterparken. Porsgrunn kommune vedtok i budsjettet for 2026 å bevilge totalt 20 millioner kroner til byggingen.

I søknaden fra 2025 understrekes det at byggeprosjektet har en tydelig prioritering av hva som må være finansiert før byggestart, og hvilke deler av prosjektet som kan ferdigstilles i etterkant uten at det påvirker byggets funksjon, brukstillatelse eller tekniske ferdigstilling. Dette gir rom for en viss fleksibilitet i finansieringen. I budsjettet skiller søker derfor mellom kritiske kostnader som må være fullfinansiert før byggestart (for eksempel råbygg, tekniske installasjoner, universell utforming), og ikke-kritiske elementer som kan ferdigstilles i en senere fase, som sceneteknisk utstyr, inventar, utomhusanlegg og solceller. Disse tiltakene planlegges finansiert gjennom andre tilskudd, gaver eller sponsorer etter hvert som prosjektet utvikles.

Nye momenter i søknaden for 2026 er følgende:

- Reguleringsplanen for Hukenkvartalet er vedtatt og lagt til grunn for videre prosjektering. Planen har gjort det mulig å videreføre en løsning uten omfattende kjeller, noe som har vært viktig for kostnadskontrollen.
- Skatteetaten har avgitt en bindende forhåndsuttalelse etter et omfattende arbeid med Ernst & Young. Dette avklarer sentrale merverdiavgiftsmessige forhold, gir større forutsigbarhet og reduserer prosjektets økonomiske risiko.
- Prosjektering og tekniske avklaringer er videreført, herunder kartlegging av brukerbehov og utvikling av løsninger for universell utforming, fleksibel bruk og drift.
- Arbeidet med anskaffelsesstrategi, kravspesifikasjoner, tildelingskriterier og konkurransegrunnlag for kommende Doffin-utlysninger er igangsatt i tråd med lov om offentlige anskaffelser.
- Prosjektorganisasjonen er styrket med en prosjektmedarbeider med ansvar for finansiering, sponsorarbeid og oppfølging av samarbeidspartnere.
- Samarbeidet med Porsgrunn Utvikling og andre aktører i Hukenkvartalet er videreført for å koordinere byggeprosjektene og sikre en helhetlig utvikling av området.
- Prosjektregnskap og investeringsramme er fulgt opp uten vesentlige avvik, samtidig som finansieringsarbeidet mot kommune, fond, stiftelser og sponsorer er intensivert.

Prosjektet bygger på et spleiselag mellom stat, fylkeskommune, kommune og private finansieringskilder. Hovedplanen for prosjektet legger opp til at Teaterparken skal åpnes i 2029, og framdriften forutsetter at de offentlige finansieringsbidragene avklares i tide til anbuds- og kontraktsfasen.

Byggealkylen har ligget på om lag samme nivå i flere år, men kostnadene stiger. Prosjektet påregner at senere byggestart kan gi høyere byggekostnader enn dagens kalkyle. Søknaden til fylkeskommunen har nå økt fra 19 300 000 kroner i 2025 til 20 000 000 i 2026.

Gjeldende hovedplan legger opp til:

- 2026–2027: videre detaljprosjektering, kvalitetssikring, finansieringsavklaringer og ferdigstillelse av konkurransegrunnlag.
- Politiske finansieringsvedtak.
- 2027: Doffin-utlysninger, tilbudsevaluering og kontraktsinngåelser.
- 2028: byggestart og gjennomføring av byggearbeidene.
- 2029: ferdigstillelse og åpning av Teaterparken med start av prøvedrift.

Framdriften forutsetter at de offentlige finansieringsbidragene avklares i tide til anbuds- og kontraktsfasen. Teaterparken legger til grunn at byggestart først skjer når finansieringen er tilstrekkelig avklart.

Økonomiske, administrative og juridiske konsekvenser

Saken er foreslått vurdert i forbindelse med budsjettarbeidet for 2027, og har ingen økonomiske, administrative eller juridiske konsekvenser for Telemark fylkeskommune på nåværende tidspunkt.

Konsekvenser for fylkets klimamål og FNs bærekraftsmål

Saken har ingen direkte påvirkning på fylkets klima- eller bærekraftsmål på nåværende tidspunkt.

Fylkesdirektørens vurdering

Grenland friteater ble etablert i 1976, og har etablert seg som en tydelig regional aktør i Telemark med base i Porsgrunn. En realisering av prosjektet Teaterparken vil løfte teaterets og regionens posisjon innen den frie scenekunsten både nasjonalt og internasjonalt, og gjøre det mulig for friteateret å styrke sin rolle som et nasjonalt kompetansesenter for fri scenekunst. Teaterparken skal åpne dørene for scenekunstnere og ensembler fra hele Norge og resten av verden som ønsker å utvikle sitt arbeid i dialog med Grenland Friteater, dets publikum og samarbeidspartnere. Norge mangler en samlande arena for fri scenekunst, og Teaterparken vil kunne fylle dette tomrommet.

Etableringen kan bidra til å nå flere av målene i kulturstrategien, som at alle innbyggere i Telemark har mulighet til å skape, utøve og oppleve et variert kulturliv, at det er mulig å ha opplevelse og kultur som levevei og at befolkningen har tilgang til gode møteplasser. Teaterparken ønsker å være et forbilde innen universell utforming og tilgjengelighet, og bidrar dermed også til å motvirke barrierer som hindrer deltakelse i kultur og reiseliv.

Fylkesdirektøren ser på statens bevilgning på 26 millioner kroner som en tydelig anerkjennelse av prosjektet. Etableringen av Teaterparken vil styrke Telemark som regionalt, nasjonalt og internasjonalt tyngdepunkt for scenekunst. Det er også svært positivt at kommunen har fått på plass sin del av finansieringen. Et eventuelt positivt vedtak fra Telemark fylkeskommune vil gi prosjektet nødvendig forutsigbarhet før anbuds- og byggefasen.

Samtidig har Telemarks fylkeskommune en rekke betydelige investeringsprosjekter de kommende årene innenfor både utdanning og samferdsel som vil øke finanskostnadene vesentlig og belaste en allerede krevende driftssituasjon. En bevilgning fra fylkeskommunen til dette prosjektet vil således måtte vurderes opp mot andre viktige investeringer internt.

Vedlegg:

_ 26_17668-2 _Søknad om investeringsstøtte - Tilskudd - Grenland Friteater - 2025

Oppdatert søknad investeringsstøtte Teaterparken TFK 2026